

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Ishaja kot priloga „SLOVENCU“ sveder vsak prvi in tretji četrtak meseca. Ako je ta dan praznik, iside „DOMOLJUB“ dan pozrej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravnitvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Namaniła se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 10.

V Ljubljani, 16. maja 1895.

Letnik VIII.

Kaj je novega po svetu?

Presvitlemu cesarju ob prihodu v Ljubljano dne 7. maja 1895. Nesrečna Ljubljana je vsprejela 7. maja svojega Vladarja. Namestu slavolokov so mu štrlele nasproti razvaline podrlih hiš, namestu zastav so ga spominjale razkrite strehe in nebrojno podpornih tramov ob stenah žalostne velikonočne noči. Vse je drugače, nego je bilo pred 12 leti. Šatorov, v katerih se je tedaj radovalo veselo ljudstvo navzočnosti svojega ljubljenege cesarja, ni več; saj tudi ni več tistega veseliga ljudstva. Šatori so sedaj tisočerim jedino stanovanje, v njih stanujejo bolniki in tošijo matere. Vse, vse je drugače! — — —

Samo jedno je ostalo, jedno se ni izpremenilo — srce našega Vladarja. To je še vedno tisto — v Ljubljani nedoseženo, v dobrotljivosti neprekošeno, v milobi nepremagano cesarsko, očetovsko srce. Tista ljubezen, katera mu je takrat gorla za okrašeno mesto in za nevestno okinčano deželo, ko mu je vse ljudstvo obnavljalo šeststoletno zvestobo, se ni zmenila. Razdrto mesto, togujoča dežela je tem ljubša slatemu očetnemu srcu. Provi se je ozrl nanjo in ji prihitel na pomoč, novih sil je vtila njegova ljubezen potrtemu ljudstvu; na nesrečnih grobljah je vzbudil šarek njegove milosti cvetko veselih nadej in zaupanja. Bela Ljubljana in vsa dežela se je zopet zavedla iz strahu grozilne omotice, cesarska ljubezen jo je vedignila kvišku — na delo.

In danes je prišel sam med nas — tolažiti nas in krepiti v nesreči. Najpreje je stopil med najrevnejše naših revežev, med bolnike, pričenjajoč tam s tešilom, kjer ga je najbolj potreba. Ogleдал si je razpokane cerkve in že s svojo navzočnostjo zagotovil potrjim, ubogim vernikom, da se jim kmalo otvorijo — božje hiše. Kot angelj ljubezni in tolažbe je stopal po ulicah nesrečnega mesta in njegovi sinovi in hčere so iz milega lica zajemali sil in — utehe.

Kaj naj rečemo svojemu očetu v zahvalo? Usta ne najdejo besedij, srce nam prepolno bije hvaležnosti. Nemo

in tiho mu kličeta mesto in dežela: *Bog ti plačaj; — — saj veš, da te ljubimo!*

Ob ti priliki nam sega duh v daljne dobe, ko nas je božja Previdnost priklopila k bujnemu, veličastnemu telesu habsburške Avstrije. Večna ji hvala zato! Spominjamo se očetne pomoči, ko smo branili Turkom svoj dom, spominjamo se svete gorečnosti, s katero nam je obranila habsburška rodbina **jednost v veri**; spominjamo se, da nam je dala cesarska milost višjega pastirja — — — zidala cerkve, ustanavljala župnije, probudila nam narod, rešila nas tujega francoskega nasilstva — — — skratka vse, kar imamo, nam vzbudila in ohranila.

Habsburški orol, znamenje zmagoslavlja, poroštvo srečne bodočnosti, pod Trojimi perotmi se zopet ogreje zadeto mesto, obiskana dežela in dvigne se kakor ptič Feniks čilo in šico na dan! Saj te vodi in navdaja ljubezni vroče cesarsko srce, ki zna tolažiti in vzbujati upanje, kakor nobeno drugo ne, saj tudi nobeno drugo ni toliko trpelo — — —!

Da, presvitli cesar: *Bog ti plačaj! — Saj veš, da te ljubimo!* Povrniti Ti ne moremo Tvojih dobrot. Molili bomo, naj ti jih povrne s svojim blagoslovom in s večnimi blagri dobri Bog. Še jedenkrat: *Bog Ti plačaj!*

Volilna preosnova. Pododsek za volilno preosnovo je sedaj vendar že dovršil svoje delovanje. Moral se je pa držati zelo ozkih vladnih predlogov. Dalje si ni upal prekoračiti mej in še na tem torišču se mu ni dobro godilo. To je pokazal izstop Dipaulija. Vendar pa sedaj še ne smemo misliti, da je izgotovljen zakon za volilno preosnovo, kajti vsa zadeva se predloži sedaj šele glavnemu odseku. O ukrepah pododseka se ne ve do sedaj še nič gotovega. Toliko je znano, da bodo mnogo sedanjih volilcev potisnili v novo volilno skupino, v kateri bodo volili obrtniki in delavci. Ta dva stanova bode tudi zelo slabo zastopana in tako skoro gotovo preosnovana volilna pravica, kakoršna se do sedaj kaže, ne bo veliko koristila.

Srbska skupščina je dovolila plačo bivšemu kralju Milanu v znesku 360.000 frankov. Kraljica Na-

talija je 10. t. m. dospela v Belgrad; vsprejem je bil jako slovesen. Vdeležili so se ga vsi vojaški in civilni dostojanstveniki, kakor tudi zastopniki mnogoterih društev. Pri tem vsprejemu je nekoliko utihnila kriza, ki se kuha že dalje časa v zborničnem krogu.

Kitaj in Japan. Premirje med tema dvema državama je sklenjeno in Kitajcem je treba plačati po najnovejših poročilih 1100 milijonov gold. odškodnine. Da to breme Kitajce zelo tlači je umevno, ker so njihove denarne razmere zelo v slabem stanju; treba jim ho torej iskati izdatnega posojila. V mirovne zadeve omenjenih držav se posebno vtikajo Rusi, Nemci in Francozi in vsled njihovega pritiska se je moral odreči Japan polotoku Liao-Tung.

Cesar v Ljubljani.

Prvi veseli dan po potresu je doživela Ljubljana, ko je v svoji sredi pozdravljala svojega vladarja, svojega veledobrotnega očeta Franca Jožefa I.

V naslednjem na kratko narišemo glavne poteze o bivanju cesarjevem v Ljubljani.

Na kolodvoru. — Točno ob 3. uri pripeljal je dvorni vlak presvitlega cesarja, ki je videti izredno zdrav in krepek, kakor mladenič skočil z voza, stopl k deželnemu predsedniku baronu Heinu in prevz. knezoškofu dr. Missiji, s katerima se je dalje časa razgovarjal. Na to je šel k vojaški godbi, pred katero je milostno ogovoril podmaršala Hegedüsa ter dalje časa govoril s kornim poveljnikom Reinländerjem in vojnim ministrom Krieghamerjem. Na to se je obrnil presviti vladar zopet k prevz. knezoškofu ter se dolgo razgovarjal z njim. Izrazil je cesar knezoškofu svoje sočutje zaradi britkega udarca, ki je zadel deželo kranjsko, pri čemer so vzlasti mnogo trpele tudi cerkve. Prevzvišeni se je cesarju v imenu škofije zahvalil, ker za Bogom ima dežela v svojem vladarju najvišjega dobrotnika in najboljšega očeta, ki se je prvi spomnil s pomočjo ponesrečencev in sedaj se osebno pride prepričati se o naslednjih katastrofe, osrečevati in osrčevati svoje podložne; priporočil se je vladarju, naj tudi v prihodnje ostane britko zadeti deželi naklonjen, ker si dežela v sedanjih razmerah sama pomagati ne more, ter si prebivalci vzlasti cerkva ne bi mogli z nova zgraditi; cesarski milosti priporoči posebe samostana oo. franciškanov in gg. uršulink, katerih cerkvi sta posebno mnogo trpeli. Cesar je na to blagovolil odgovoriti, da je prepričan o veliki škodi ter da se mora deželi zdatno pomagati, da si njeni prebivalci zopet zgrade domove božje in svoje, ter si tako postavijo podlago za svoj gospodarski preporod. — G. deželnega glavarja vprašal je cesar o škodi, ki je zadela deželo vsled potresa, posebe ali so deželna poslopja mnogo trpela; vprašal ga je tudi milostno, kako da je njegovi gospej, katera, kakor je zvedel, je bila nekaj poškodovana pri potresu. Deželni glavar je vzlasti povdarjal razdjanje, katero je povzročil potres na deželi ter priporočil cesarski milosti deželo, katera je vsled grozne katastrofe potrebna izredne podpore.

Cesar je zagotovil glavarja izredne pomoči, rekoč, da se to samo ob sebi umeva. Z milost, stolnim proštom dr. Klofutarjem in stolnim dekanom dr. Paukerjem razgovarjal se je presvetli cesar o škodi pri cerkvah ter izrazil svoje veselje, da stolna cerkev vendar ni preveč poškodovana. Z daljšimi nagovori je nadalje cesar odlikoval dež. sod. predsednika Kočevarja, dvorna svetnika dr. Račiča in Plachky-ja in državnega pravdnika Pajka. Dalje časa se je razgovarjal z ljubljanskim županom Grassellijem in podžupanom vitezom Bleiweisem o škodi povzročeni vzlasti v ljubljanskem mestu. Župan je priporočil mesto cesarski milosti ter ga prosil zanj zdatne pomoči. Cesar je na to odgovoril, da se bo za Ljubljano storilo vse, kolikor bo mogoče. Okrajnega glavarja za ljubljansko okolico marki-ja Gozani-ja vprašal je vladar o škodi v okolici in se je zavzel, ko mu je glavar omenil, da je samo v njegovem delokrogu škode nad jeden milijon in 300.000 gl. Poštne mu nadzorniku Šortlju je izrazil vladar svoje priznanje za delovanje pošte in brzjava ob potresu. S svojim ogovorom počastil je cesar tudi postajenačelnika Gutmana, ravnatelja voz Venedig a in železnškega čuvaja Pavlovič-a, kateri je izpolnjuječ svojo dolžnost na barji zapustil ob potresu v največji nevarnosti svojo družino, da je rešil kurirni vlak.

Ko se je cesar podal skozi kolodvor na voz, so zopet zagrmeli glasni živio in slava-klici. — V prvem vozu sta bila prezidijalna uradnika baron Rechbach in grof Attems, v drugem vozu župan Grasselli, v tretjem vozu presviti cesar in baron Hein. Obžalovati je bilo, da se je jeden konj barona Heina nekaj oplasil klicanja in mahanja z ruticami. Dvakrat je cesar sedel na voz, a je moral dvakrat iz voza, potem pa je dejal, da pri tem šumu ne pridemo dalje, na kar mu je ponudil baron Hein drugi voz g. Lingerja. Cesar se je smešljaj in pohvalil iskrost predsednikovih konj ter se miren vsedel na drugi voz.

V deželni bolnici. — Prva pot v Ljubljani vodila je cesarja k onim, kateri so bili najbolj onemogli proti sili potresa, namreč k bolnikom v deželno bolnico. Deželni predsednik je predstavil ravnatelja bolnice dr. Valento, načelnika ljubljanske podružnice rdečega križa, ces. svetnika Murnika, P. superiorja lazaristov in gospode deželna primarija dr. Gregorčiča in dr. Bocka pri posebnih oddelkih, katere je cesar popraševal o stanju bolezni, bolnikov, zistemu, načinu zdravljenja, itd. Načelnici usmiljenih sester je vladar izrazil svojo zahvalo, ker so tudi v teh trenutkih ostale zveste svojim bolnikom. Cesar je opetovano, hodeč po bolnici, obžaloval silno škodo, ki jo je v tem poslopju napravil potres. Prijazno se je Nj. Veličanstvo razgovarjal tudi z bolniki, katere je obiskal po barakah na vrtu, ter jih očetovsko tolažil. Stopil je v vsako barako, ter se v bolnici in na vrtu mudil pol ure. Marsikatera solza se je ob tej priliki utrnila na bolniške postelje, a ta dan to niso bile solze bridkosti, katerih se je v tem poslopju že tako neizmerno veliko potočilo, pač pa solze veselja in hvaležnosti, da se je cesar v svoji očetovski ljubezni spomnil tudi zapuščenih bolnikov, ter jim pokazal, da tudi zanje bije njegovo blago srce. — Pohvalivši se jedenkrat prednika

usmiljenih sester gospoda superijorja in oskrbnika Kremzarja, poslovil se je cesar od bolnice.

Čez Marije Terezije cesto, kjer je bila solska mladina s svojimi gg. učitelji, peljal se je vladar na tržaško cesto, kjer so postavljeni šotori in barake deložiranih prebivalcev. Po Franc Jožefovi ulici se je peljal cesar mimo vojaške bolnice skozi Bethovenove in Knaflove ulice do gledišča, katero si je natančneje ogledal, kakor tudi kuhinjo za silo.

Pri muzeju se je cesar mudil dalje časa. Pozdravil ga je tukaj deželnega glavarja namestnik dr. Papež, katerega je vladar počastil z daljšim ogovorom o škodi nastali vsled gotresa v muzeju in kako je z zbirkami.

V jahalnici so se cesarju pri vходу poklonili baron Zojs, J. Luckmann in dr. Illner. Vladar je šel skozi jahalnico, ogovoril nekaj deložirancev, ter jih tolažil, da bodo že sčasoma dobili zopet boljše stanovanje. Brez šuma, a s tem večjo srčno hvaležnostjo so stanovalci v jahalnici pozdravljali ljudomilega vladarja.

V Trnovem. — Iz jahalnice hitela je vrsta voz do barake deželnega predsednika, čez rimsko cesto, ob Gradašci, potem čez most v Trnovo, kjer si je z voza ogledal cerkev in nekatere hujše prizadete hiše, vzlasti topničarsko vojašnico in jahalnico; ogledal si je tudi kuhinjo za silo.

V kuhinji za silo. — Presvitli cesar počastil je s svojo navzočnostjo tudi ljudsko kuhinjo in tam postavljeno društvo gosp. krščanske ljubezni. Cesarjevo spremstvo ostalo je zunaj, le cesar je vstopil sam v barako. Vsprejela ga je baronica Hein z primernim nagovorom ter mu predstavila društvo gosp. krščanske ljubezni, ki je v polkrogu postavljeno pričakovalo cesarja. Cesar se je poklonil na vse strani in popraševal je po namenu društva, njega delovanju, itd., na kar mu je baronica vse pojasnjevala; pohvalno se je izrazil cesar o društvu in njega delovanju. Slednjič pokusil je cesar tudi ponuditi mu golaž in je dejal, da je jako okusen. Zapuščajoč kuhinjo, izrazil je cesar svojo najvišjo zadovoljnost in podavši roko blagorodni gospej baronici Heinovi, se je potem podal gledat barake.

Pred ursulinsko cerkvijo pričakoval je cesarja prevz. knezoškof s stolnimi kanoniki, mej katerimi je počastil z daljšim ogovorom prelata dr. Kulovica, svojega bivšega dvornega kapelana. Cesar je vstopil na to v cerkev, kjer si je natančno ogledal in po inženirju Rölligu dal pojasniti škodo. Počastil je z daljšim ogovorom častito mater prednico, ter ji izrazil svoje sočutje zaradi škode, katero sta vsled potresa trpela cerkev in samostan. Pred cerkvijo so stali veterani in gasilno društvo. Cesar je posebe si dal predstaviti načelnika gasilnega društva g. Fr. Doberle-ta ter mu izrazil svoje najvišje priznanje za pomoč, katero je v tej sili skazovalo gasilno društvo prebivalcem. V »Zvezdi« je šel cesar k šotorom, ter si jednega ogledal.

Pri deželnem glavarju. Pred deželnim dvorcem so pričakovali vladarja deželni glavar Oton Detela z odborniki dr. Papežem, Murnikom, dr. Schafferjem in dr. Vošnjakom. Deželni glavar je pozdravil

cesarja ter ga peljal v glavarjevo stanovanje, ki je hudo poškodovano. Mej drugim se je cesar takoj spomnil, v kateri sobi da je tukaj prenočeval, ko je pred 12 leti bival v Ljubljani.

Iz deželnega dvorca šel je spreved skozi Gospodske ulice na Turjaški trg, kjer si je cesar ogledal poškodovano vladno poslopje. Od tukaj so se peljali čez Breg na sv. Jakoba trg, kjer je vzlasti ob pogledu na cerkev sv. Jakoba izrazil svoje obžalovanje nad hudo poškodbo, po Starem trgu k mestni hiši, kjer so ga pričakovali mestni odborniki, člani pomožnega odbora za Ljubljano in okolico ter svetniki obrtne in trgovske zbornice.

Pred mestno hišo je pozdravil župan Grasselli cesarja v ime mestnih odbornikov. Cesar ga je počastil z daljšim ogovorom, jednako je ogovoril tudi bivša vojaka mestna odbornika viteza Zittererja in Velkavrha. — V imenu trgovske in obrtne zbornice se je vladarju poklonil predsednik Perdan, s katerim je cesar govoril o škodi, ki je po potresu zadela trgovce in obrtnike. — Pri odposlanstvu pomožnega odbora za Ljubljano in okolico je pohvalil cesar blagi namen odbora ter mu želel obilno vspaha. Dalje časa se je pogovarjal z načelnikom odbora dvornim svetnikom dr. Račičem, ki se je hvaležno spomnil dunajskega pomožnega odbora. »Kaj ne da«, dejal je cesar, »Dunajčani kaj pridno nabirajo za Ljubljano.« — Kanonika dr. Elberta je cesar vprašal o škodi po okolici in kako daleč je segel potres. Glede pomožne akcije opomnil je dr. Elbert, da se bo konkurenčna postava dala težko vporabljeti v krajih vsled potresa poškodovanih, na kar je dejal vladar: Se ve da ne, ker so v teh krajih ljudje sami hudo zadeti in ničesar nimajo.

Pred frančiškansko cerkvijo. Izpred mestne hiše je šel cesar peš skozi špitalske ulice mej gostimi na obeh straneh križema postavljenimi hišnimi oporami, obžalujoč glasno veliko škodo, v frančiškansko cerkev, kjer sta ga pričakovala prevz. knezoškof in župnik o. Kalist. Cesar si je natanko ogledal cerkev, kjer se mu je poklonila samostanska družina. Cesar se je prepričal, da je cerkev poškodovana, še hujše pa samostan. Tudi se je zanimal, kako družina sedaj ložira na vrtu v barakah.

Iz frančiškanske cerkve je šel zopet nazaj peš pe Marijinem trgu, kjer ga je občinstvo viharno pozdravljalo. Pred mestno hišo sedel je na voz ter se peljal mimo stolnice na cesarja Jožefa trg. Ondi je stopil z voza, ogledal si tam pijonirje, ki so delali pri grajenju barak ter se odpeljal čez mesarski most proti vojašnici, kjer se je mudil nekaj časa in vsprejel poklonitev vseh častnikov.

V bolnišnici za silo. Ob tri četrt na sedem se je cesar pripeljal v bolnišnico za silo, postavljeno za sv. Kristofom. Tu sta se mu poklonila primarja dr. vitez Bleiweis in dr. Šlajmer. Ogledal si je v bolnišnici operacijsko sobo, orodje, nekaj zadnji čas operiranih bolnikov in obiskal vsled potresa obolele. V kapelici za silo počastil je vladar sveto Rešnje Telo. Pohvalivši vsestranski lepi red odpeljal se je cesar na kolodvor.

Okoli 7. ure zvečer se pripelje predobrotljivi vladar s spremstvom mej srčnimi izjavami hvaležnosti in udanosti na kolodvor, kjer se je trlo ljudstva iz mesta in

dežele. Presvitli cesar se prijazno poslovi od dež. predsednika Heina in njegove gospe soproge, knezoškofa, deželnega glavarja, general-majorja Sterzija in župana Grassellija, kateri izrazi vladarju najudanejšo in najtoplejšo zahvalo v imenu ljubljanskega prebivalstva za milostni obisk nesrečnega mesta.

Nj. Veličanstvo odgovori: »Strmim ob velikosti nesreče; kar sem videl, v mnogem presega. Cesar sem se nadejal. Bodite prepričani, da bodem storil, kar je le v Moji moči, da mesto in dežela dobita izdatno pomoč!« Te očetovske besede premilega vladarja so gorak in svetel žarek nove nade, trdnega upanja v prestrašena in obupna srca nesrečnega prebivalstva, katero vse dni življenja ne bode pozabilo blaženih ur, ko je zrl v blago, vzvišeno lice svojemu vladarju, svojemu očetu, čegar usmiljeno srce in pazljivo oko čuva avstrijske z neomajeno zvestobo udane in zveste rodove. Še pozni rodovi se bodo spominjali s spoštovanjem in občudovanjem blaženih trenutkov in sreče v nesreči.

Ta nepopisna čustva je množica izražala z navdušenimi »Zivio« klici ob odhodu cesarjevem, ki je pri oknu v vagonu stoječ milostno odzdravljaj na vse strani.

Potres.

Ljubljana v spokorni procesiji.

Nad 20 tisoč Ljubljančanov, katerim se je pa pridružila še velika množica okoličanov spadajočih v franciskansko in šentpetersko faro, zbralo se je v nedeljo popoldne okoli krasno ozaljšane kapelice Matere Božje blizu šentpeterske cerkve. Lahko rečemo, da tako velikanskega in ganljivega spreveda Ljubljana že ni videla mnogo let. Toliko prisrčnih molitev se pač nikdar še ni izpred imenovane kapelice vzdigovalo proti nebu kakor v nedeljo popoldne. Zato smemo trdno upati, da so bile naše prošnje tudi uslišane, in da nas bode neskončno usmiljeni Bog v prihodnje obvaroval vsake večje nesreče. Ljudstvo samo je bilo po svetem opraviilu popolnoma pomirjeno, in marsikdo je v veseli nadi ves presunjen zasopetal svojemu znancu: »Danes nas je Bog gotovo uslišal.«

Vsa pobožnost se je opravila ob najlepšem pomladanskem vremenu. Posameznih fará procesije zbirale so se s svojimi duh. pastirji k šenklavski cerkvi glasno moleč sv. rožnivenec. Šenklavsko vodil je č. g. stolni župnik Flis, katere so se vdeležili prevz. g. knezoškof s stolnimi kanoniki in obilo-številno duhovščino ljubljansko. Počasi se je pomikal sprevod do kapelice, kamor je bilo prenešeno že poprej prevz. Rešnje Telo. Molil se je najprej žalostni del sv. rožnega venca, potem pele lavretanske litanije, pri katerih je ljudstvo glasno klicalo k Materi Božji za priprošnjo. Po litanijah se je glasno molilo »popolno kesanje« in vpričo Najsvetejšega naredilo je ljudstvo obljubo vsako leto za večne čase imeti sprevod in darovati pet sv. maš. Prevzvišeni so potem dali blagoslov zbrani množici z Najsvetejšim in v slovesnem

sprevodu nesli sami sv. Rešnje Telo nazaj v Št. Petersko cerkev, pred katero so še enkrat dali blagoslov. Nekaj ljudstva se je razslo, drugi pa so se vračali v procesiji k domačim cerkvam.

Ljubljana po potresu.

Škoda, katero je napravil potres, se kaže vedno večja. Mnogo hiš so že podrli ali jih zdaj podirajo, vse druge pa bode treba temeljito popraviti. Zemlja se je potresala še vsaki dan in je razpoke na stavbah vedno bolj širila. Vendar je prvi strah minul. Ljudstvo se je lotilo dela in popravlja krepko razdrta poslopja. Podpore dohajajo v obilni meri in zlasti mesto Dunaj se kaže tako darežljivo, da Kranjci tega nikdar pozabiti ne smemo. Zaupajmo torej najprej na Boga potem na dobre ljudi in lotimo se krepko dela.

Trnovska cerkev v Ljubljani. Ker v zadnji številki »Domoljuba« še nismo mogli poročati o škodi, katero je potres povzročil pri trnovski cerkvi v Ljubljani — komisija do tedaj cerkve še ni pregledala — zato danes podajemo nastopno poročilo: O cerkvi se je komisija — hvala Bogu — še precej povoljno izrekla. Pač je videti v njej več razpok, zlasti na oboku pod korom, katerega so začasno podprli in na evangeljski stranski steni. Tudi razni okraski so poškodovani. Vendar drugih velikih poškodb v notranjem ni videti. Toliko bolj pa je pokazal potres svojo moč na zunanji strani cerkve. Stebriči na cerkvi so bili tako premaknjeni, da jih je bilo treba radi varnosti odstraniti. Pri strebi je zid na vseh štirih straneh odstopil za pol čevlja. Najbolj pa sta trpela naša zvonika, katera bo treba vsaj do stolpne ure odnesti in z nova dozidati. Zlasti oni na evangeljski strani je zelo poškodovan. No, fotografi so si ga dobro izkoristili, kajti dan za dnevom so nastavljali svoje aparate nasproti naši cerkvi. Mislim, da v vsaki ilustrovani knjižici, govoreči o ljubljanskem potresu, bode našel tudi naš zvonik svoje častno mesto. — Ravno radi zvonikov mora biti tudi cerkev zaprta. Po izjavi pregledne komisije bodo smeli ljudje še-le tedaj v cerkev, ko bota zvonika zavarovana. Sv. maše beremo sedaj v kapelici Matere B. v Krakovem. Tamkaj obhajamo tudi Šmarnice, kamor se vsak dan iz župne cerkve prenese sv. R. Telo, ako ni vreme preveč neugodno. O župnišču se je izjavila komisija, da je sicer precej poškodovano, a da se sme prebivati v njem. V prvem nadstropju so zlasti oboki na hodniku razpokani; pozneje se bodo najhitreje odstranili. Posebno je potres pokazal svojo moč na obeh koncih župnišča, kjer je videti zelo velike razpoke. Vendar pri popravljanju bodo zadostovale železne vezi.

Iz Mengša. Ne bom popisaval potresa tolikokrat opisanega na drobno, le nekaj naj omenim. Pri nas je po potresu narejena škoda cenjena, brez deloma zelo poškodovanih cerkvá, dubovskih in cerkvenih stanovanj na 450.000 glđ. po 7 srenjskih zastopih, od druge strani pa celo 500.000 glđ. Torej je naša župnija v primeri z Ljubljano bolj poškodovana. Naklonjena nam je bila pomoč v prvi sili 680 glđ. menda iz daru Njih Veličanstva, dobrega očeta svojih položnih narodov. Ne

zavidamo na kmetih obilnih darov Ljubljančanom, pa pravična je naša želja, da bi dobrotljivi Bog tudi nam kmetom obudil usmiljenih src posebno, da bi se državni gospodje poslanci za nas potegnili za zdatno pomoč in da bi ti posebno si prizadevali, da bi nam bili davki odpisani, katere je na vse strani obloženi kmet že poprej težko skupaj spravljal in plačeval, da bi si ohranil stanovanje, katero je po izkazih zelo obloženo z dolgovi. Pa več se jih ni upalo svoje dolgove naznaniti, ker imatisti več veljave, ki ima cvenk, če ima ravno prazen žep.

Domžale 3. maja. Tudi pri nas smo čutili 14. m. m. strašni potres — čuli smo se — ko nas je vzdignile kar od tal. Stoli so poskakovali, stene so se zibale, strahoviti grom in bobnenje se je čulo, tako da smo kar ostrmeli, ter bledega lica čakali: kaj bode z nami. Najprvo smo poskočili ter hiteli na prosto; ležali so že vsi dimniki na tleh, kajti k sreči so bila vrata zaklenjena, da smo se zamudili še nekaj trenutkov med tem, ko smo čuli zunaj strahovit ropot ter smo si mogoče rešili še svoje življenje. Imeli smo tudi bolnika v hiši, kateri je slab in onemogel takrat s strahom vpil »rešite se«, ter sam brez vsake pomoči hitel po stopnicah na prosto; spomin nazaj nam pretresa srca. Ljudje hodili so v trumah po cesti ter klečali in molili, kajti treslo se je neprenehoma, strah in groza sta bila vedno večja. — Cerkev Goričica, Bogu bodi zahvaljeno, je nepoškodovana, ter so hodile dolge procesije iz sosednih far, kakor Dob, Mengiš, Ihan, Sv. Jakob, Črnuče in drugih krajev k Mariji pomoči in milosti iskat. — V Domžalah bil je v primeri z Ljubljano še hujski potres, hiše so strašansko zrušene, in je ni ene, katera bi ne bila manj ali več poškodovana, dimnikov je padlo nad 150 in beda je velika. Škode je samo v Domžalah okoli 100.000 gld. Ljudje morajo popravljati hiše s praznimi rokami, ker je skoraj sleherni zadolžen in nima z ničemur popravljati svoja poslopja. — Sliši in bere se, koliko pomagajo ljudje Ljubljani — iz srca jim privoščimo, ter prosimo, da bi se dobra srca tudi nas na deželi, osobito Domžal, katera so toliko trpela, spominjala.

Iz Črnuč, 3. maja. Škoda pri gospodarskih poslopih je cenjena po cenilni komisiji županstva približno na 22.000 gld., farne cerkve pa na 2500 gld. in glasi se tehniško poročilo približno tako: Župnišče s svojim močnim zidovjem se je držalo še dobro; le odstopile so glavne stene od notranjega zidovja, katere se bodo pa lahko in varno zopet sklenile z železnimi vezmi; podreti bo treba nekaj obokov in urediti drugo potrebno za pripravno stanovanje; upam, da se vsaj o sv. Jakobu preselim v svoje prejšnje stanovanje; sedaj pa bivam pri sosedu Andreju Šmonu v pritlični sobici, katero sta mi gospodar in gospodinja prostovoljno ponudila; prelepa jima hvala! Ali župnijska cerkev, naša toliko krasna in s tolikimi žrtvami l. 1880 postavljena cerkev, oj! ta je trpela neusmiljeno! Tehnično poročilo pravi, da bi pri eventuelni popravi ostati utegnili le malo zidovja; zvonik in oboki se morajo podreti in zato v svojem poročilu priporoča: naj se sezida nova cerkev s proračunjenimi troški 25000 gl. Moj Bog, 25.000 gld. in — cerkvenega

premoženja imamo 728 gld. — Solzi se mi srce in tužno gledam v dalni novi hram božji v žalostnih mislih: Bog vé, se bode li kedaj vzdignila nekdanja Črnuška cerkev, in: ali se bo še kedaj mogla pokazati v svoji prejšnji lepoti! V istini: prekrasen hram božji smo imeli! Naše veselje! Naša žrtev! Naš ponos! To vedo potrditi oni, ki so jo obiskavali, osobito sosedje Ljubljančani, ki so jo o velikih praznikih občudovali v njeni lepoti! In kaj sedaj? Kratko rečeno: Mi s a m i nikakor ne postavimo nove cerkve! Premalo nas je, premožni nismo in cerkvenega premoženja ni; Črnučani so l. 1880 svoje moči napeli do največje moči, in sedaj — ne morejo več. Toda — v nesreči imamo upanje, da nas država ne pozabi in nam pomore, da si sezidamo vnovič priljubljen nam božji hram; s polnim zaupanjem se oziramo na dobrotljiva srca, ki naj bi se pri svojih bogatih darovih spominjali tudi ljubljanske okolice in nam pomagali, da stopimo prej ko prej v novi ali pa popravljeni hram božji. Še to: sreča v nesreči! Pri Snojevih je padel ves hlevni obok na živino; iz podrtije spravijo živino in: bila je nepoškodovana; in tako je bilo v več slučajih: Božja moč ljubezni!

Iz Vodice 4. maja. Vodice so od potresa najbolj razdjane in po žalostnih nasledkih moramo sklepati, da je podzemeljski element tukaj imel svoje središče. Kedor si hoče napraviti sliko razdejanja po deželi, katero je povzročil potres, poda naj se iz Ljubljane proti Jezici, stopi naj na jedno stran skozi Črnuče v Mengiško in Komendsko faro, na drugo stran pa skozi Gameljne na Skaručino, Vodice, Repnje, potem Šmartno pod Šmarno goro in skozi Št. Vid nazaj v Ljubljano in tu bo videl, kolika nesreča je zadela izven Ljubljane našo deželo. Po Vodiski vasi so hiše, in teh je do 30, tako razdjane, da stoji le še kaka stena. Zanimivo je poleg razvalenih zidanih hiš videti zraven stoječe na pol trohnele lesene bajte, ki stojé tako, kakor bi ne bilo najmanjšega potresa. Neizmerno žalosten je pogled v vodiško župnijsko cerkev, katere stanje najbolj označi beseda: Bila je! Škode samo pri cerkvi, župnišču in gospodarskih poslopih je za Vodice naračunila komisija 100.000 gld. Škode pri cerkvi na Skaručini 5000 gld., v Repnjah 2500 gld. — V fari Šmartno pod Šmarno goro je škode 82.000 gld. samo pri cerkvah in župnišču 27.000 gld. — Dežela je toraj silno potrebna obilne in nujne pomoči, katera upajmo, da ne bo izostala.

Kaj je novega po Slovenskem?

Kranjsko. V Kamni Gorici se je vršil sv. misijon kaj lepo in spodbudno. S hvaležnim srcem so farani hvalili Boga, da jih je kolikor toliko obvaroval pred potresom. Farna cerkev je bila vedno natlačena vernih poslušalcev, ki so pazno sledili govorom gg. misijonarjev. K sklepu pripeljali so se patron fare premilostni gospod stolni prost. dr. L. Klofutar. — V Gorjah na Gorenjskem se je ustanovila posojilnica in hranilnica, zadruga z ne-

omejeno zavezo. — Dne 28. aprila vršil se je I. občni zbor c. kr. kmetijske podružnice za poljansko dolino; shoda se je udeležilo nad sto udeležencev. — Na Trati imeli so od 27. aprila sv. misijon, vodili so ga oo. lazaristi. — Novo postajališče pri Sv. Lorencu med postajama Radohova Vas in Vel. Loka na dolenski železnici na progi Ljubljana—Novo mesto otvorilo se je 16. maja za osebno vožnjo in za prtljago. — Na prošnjo držav. poslanca g. Povšeta odpovedal je brambovski minister pomladne vojaške vaje za brambovce, kateri spadajo v Ljubljano, ljubljansko okolico, kranjski in kamniški okraj.

S Štajerskega. Vlada je zapovedala, da se morajo vse cerkve, ki so bile o potresu poškodovane, od veččakov pregledati. Posebno hudo je prizadeta župnijska cerkev v Kapelah pri Brežicah. Že l. 1880 je bila od potresa močno poškodovana; zdaj je zaprta in se bo morala bržčas podreti. — Posojilnica v Brežicah je kupila velik Klembasov hôtél, eno najlepših hiš sredi mesta. S tem so slov. društva dobila lepe, primerne prostore. Zgradba »narodnega doma« v Celju vrlo napreduje; temeljno zidovje je zgotovljeno. — V premogovniku pri Velenju je ustavilo 300 delavcev delo. — Pri sv. Miklavžu blizu Šmarja bo država napravila poskuševalni vinograd. — V Braslovčah so 2. t. m. zasačili tatico, ki je iz cerkvenih škrinjic jemala denar na limanice. — V Dobovi bodo imeli od 18. do 28. sv. misijon. Župnijo na Sp. Polskavi je dobil č. g. Fr. Heber, župnik v Studenicah; provizorji so imenovani č. gg.: Fr. Hurt v Št. Ilju pod Turjakom, J. Mesiček v Brežicah, Fr. Kovačič v Studenicah in A. Ravšl na Sladki gori. — Neusmiljena smrt ima zopet bogato žetev med gg. duhovniki: dne 30. aprila je umrl č. g. Jož. Kočevar, župnik v Brežicah, star 51 let; 6. maja č. g. Fr. Lafontaine, zlatomašnik in vpokojen duhovnik v Mariboru, star 84 let; 9. maja č. g. Fr. Kene, župnik na Sladki gori, star 72 let. Naj v miru počivajo!

Koroško. Svetli cesar je potrdil sledeče zakone: Zakon, po katerem se uvede nov občinski red in volilni red za mesto Celovec; potem zakon, kako se ima povrniti posojilo 222.222 gl., katere je država dovolila l. 1884 za uravnavo Drave in pa zakon, po katerem se ustanovi na Koroškem deželna hipotečna banka. — Nov parobrod dobijo na Vrbskem jezeru. — 25letnico župnikovanja praznoval je dne 8. t. m. Fran Francisci, dekan in župnik v Grafendorfu ob Zili. — Narodni občinski zastop občine Tolsti vrh je sklenil v svoji seji dne 4. t. m., da bode osnoval za občino Tolsti Vrh lastno šolo s slovenskim učnim jezikom. V isti seji sklenilo se je tudi, da bode občina odslej uradovala slovenski! Dal Bog, da najde vrta občina mnogo posnemalcev!

Goriško. V Dolu pri Ajdovščini je strela ubila nekoga kmeta pretečeno soboto t. j. 27. aprila. — Za železnico čez Predil so prosili 2. t. m. Franc grof Corunini in drugi poslanci. — Dne 4. maja je bil pri goriški porotni sodnji obsojen znani tat Jos. Mrvec. Kakor je znano, vkral je lani iz farne pisarne v Šturji okoli 800 gl. Naložili so mu 7 let.

Listek.

Sultanovi sužnji.

Carigrajska slika iz 17. stoletja.

8. Upanje.

•Potem mi ljubi Bog zopet dá moč, da prenesem udarce. Le moliti morate zame!•

•Molili bomo, Valter! Tako, sedaj so noge že zopet lepo povite. Le zaspi, hlapci naj te nič ne motijo, ko pridejo v jutro pokladat živini. Pomaknil je nesrečnemu tovarišu še zvito vrečo pod glavo in odšel.

Valter je res zopet zaspal. Prebudilo ga je še-le hrkanje konj. Kmalu nato sta prišla Francek in Karol, dva kmečka dečka, blizu tam doma, kakor Valter. Prinesla sta mu zajutrek. Govorila bi bila rada s tovaršem, a nista dolgo; zmerjaje ju je zapodil neki paznik na delo. Nato so ga pustili ves dan na miru ležati.

Nenadoma priteče Karol ves iz sebe v hlev ter pripoveduje, da sta dva meniha tu, h katerima so poklicali vse tovariše, menda jih bosta odkupila! Kak vtis je napravilo to poročilo na Valterja! Koliko vprašanj bi rad se stavil na Karola! A neki paznik ga je spodil, in Valter je ležal še bolj nemiren na slami. Ali tudi njega pokličejo k menihoma? Pa saj ne more hoditi! •Oj, popolnoma me bodo pozabili«, zdihoval je. Druge bodo odkupili, mene pa bodo tukaj stepli, da ohromim! In molil je in jokal in udajal se v voljo božjo, ki se mu je zdela le pretrda.

Še se je Valter tako bojeval sam s seboj ko začuje blizu sebe glasove, in ko se ozre, ugleda vase uprto prijazno in sočutno oko o. Murtina in o. Jožefa, katera je Abdulah s seboj pripeljal. Starejši menih je veselo preplašenega dečka pozdravil s katoliškim pozdravom, in Valter je radostno odzdravil: •Na veke, Amen. •

•Na veke, t. j. vedno in ob vsakem času — tudi ob uri žalosti in trpljenja — kaj ne, mladi prijatelj?•

•Da, vedno, častiti oče!• odvrne Valter. •Zahvaljujem vas za ta prijazni opomin; tudi ob tej uri naj bode hvaljen Jezus Kristus. •

•In naj ti naloži kakoršen križ koli — hvaljen naj bode! Kaj ne?• Deček potrdi, lice pa mu polije debela solza.

•Le upokoji se, drago dete! Odkupila bi te rada, a paznik tukaj pravi, da v to sultan nikdar ne privoli. Mi pa ne obupamo še. Dobri Bog je pripustil, da sva te našla, pomagal bo tudi še naprej. Tvoj oče me je prosil, naj pozvedujem zate. •

•Kaj, oče da živé? In mati, ali so tudi usli janičarjem?•

•Srečno so prišli z očetom na Dunaj. A žalostni so radi tebe in tvoje sestrice, odgovori menih.

•Odkupite vsaj sestrico in jo vrnite starišem, prosil Valter, •potem rad ostanem tukaj, ter živim in umrem kot suženj, ako me sultan res ne izpusti, ali vi nimate dosti denarja, da naju oba in druge odkupite. •

Ahmet Efendi ni mogel več skrivati, tako so ga gani-le plemenite besede dečkove. Meniha sta še tolažila Val-

terja, Ahmet pa pokliče Abdulaha na stran in ga tiho vpraša: »Ali nikdar ne umre noben deček, ako je bil tako razbit?«

»Redko«, pravi paznik. »A umrli so pa tudi že sužnji za mrzlico, ki tako ranjenega včasih napade.«

»Naj torej deček umre za mrzlico — razumite me dobro, — ako vpraša sultan zanj. Midva si potem razdeliva onih 500 zlatov, ki jih dasta krščanska meniha, da vzameta sužnja s seboj.«

»In pa mojo in tvojo glavo, prijatelj! Kako ga moreva spraviti iz serajila, ne da bi naju dobili?«

»Ako bi umrl, kam spravite njegovo truplo?«

»Kamen mu navežemo na noge in potem ga spravimo čez vrtni zid v morje.«

»Prave, odvrne tolmač. »Spravili bomo dečka že kako ali skozi ali čez zid. V tem pa sporoči sultanu, da je deček hudo bolan, vse drugo pa prepusti meni, premodri Abdulah.«

»Ne pravim: da, ne rečem: ne. Treba premisliti. Danes se tako še ne moremo pobotati za sužnje, drevi pa naznanijo topovi, da se začne ramazan. Med tem sultan pozabi na dečka.«

Po teh previdnih besedah je dal Abdulah menihoma znamenje, da je prišel čas, ko morata zapustiti serajil.

9. Odpadnika.

Čas je, da povemo, kako se je godilo mladima sužnjikoma, ki sta bila pripravljena Kristusa zatajiti.

Janoš in Jurij sta stanovala odslej v palači velikega vezirja. Prve dni sta živela veliko prostost; smela sta si ogledati ves Carigrad, spremljalo ju je le nekaj turskih menihov. Razkazali so jima veličastne mošeje, okrašene s stebri iz mramora in alabastra, ostanki iz krščanskih časov. Pokazali so jima zadaj v mošejah dolbino, ki kaže, kje leži Meka, ter jima povedali, da smeta le proti tej dolbini obrnjena moliti. Videla sta tudi na levi strani te dolbine bogato pozlačeni prestol sultanov, na desni pa leco, s katere oznanja mufti ob petkih koran. Svete zastave vibrajo s strehe pri prižnici, in govornik drži med govorom v roki lesen meč, v spomin, da je bil Carigrad koranu pridobljen z ognjem in mečem. Altarjev Turčini nimajo, namesto križa in svetnikov so napisana po stenah imena Alaha in Mohameda ter razni reki iz korana. Svetilke, pavova peresa, in drug prazen drobiž visi na zicah od stropa.

Malo tesno je bilo lahkomišljenima dečkoma vendar le, ko sta primerjala turško mošejo s krščansko cerkvijo. Tudi v neki mohamedanski samostan so vedli menihi svoja nova spreobrnjenca. Bivali so v onem samostanu tuleči derviši. Kakih 20 dervišev je ravno vstopilo v dvorano in pričelo ono divje tuljenje Alahu na čast. Šejk ali načelnik dervišev se je obrnil na ono stran, kjer je bila dolbina proti Meki in mrmraje opravil nekaj molitev; nato prično derviši izprva tiho izgovarjati besede »Alah il Alah«, t. j. Bog je Bog, ter upirajo roke po vrsti v prsa in ušesa, telo pa prometavajo naprej in nazaj, na desno in levo. Vedno hitreje, vedno silneje je to gibanje in prometavanje, vedno glasnejše to klicanje, naposled

je čuti le še tuljenje »Alah, Alah, Alah!« Kakor vrtalka pa se vrtili sredi besnečih dervišev majhen deček ter drži neprenehoma razprostrte roke, dokler potni, hripavi, krčevito se zvijajoči, živinsko tuleči kričači ne popadajo naposled na tla. — Dečka sta bila tako preplašena, da si ju spremljevalci niso upali peljati tudi k božji službi plesočih dervišev, ki se toliko časa vrté, da popadajo vsi v krčevitem zvijanju po tleh. Zastonj so tudi prepričevali dečka, da daje duh božji to krčevito zvijanje in živinsko tuljenje. Ni ju bilo skoraj mogoče potolaziti in pomiriti.

Nekaj dni pozneje je podaril veliki vezir odpadnikoma majhna, a iskra konja, in janičarji so sedaj učili dečka jezdit in boriti se. Zakaj precej po ramazanu se je imela začeti vojska s kristijani, in dečka bi morala spremljati Kara Mustafa. Janoš je znal že precej dobro jezdit; ni se toraj težko privadil. A Grk, ki svoj živ dan ni še sedel konju na hrbtu, okusil je večkrat celó janičarjevo pest, vrh tega še padel ne redko s konja. Ko je nekega dne pobiral svoje razbito lice in polomljeno rama s tal, vzdihnil je: »Vrat bi si bil skoraj zlomil — in kam bi bila sla moja duša?«

Dan pred ramazanom, isti dan, ko sta obiskala oče Martin in njegov tovariš hudo razbitega Valterja v janičarskem hlevu, poklicali so odpadnika nenadoma k Kara Mustafi. Ko sta stopila v sobo, v kateri ju je pričakoval veliki vezir na dragocenem divanu, opazila sta pri njem Vanni-efendija, sultanovega muftija in več drugih imenitnih Turkov. Na migljeje velikega vezirja sta sedla zbrani družbi nasproti. Bilo je videti, kakor bi stala pred sodbo, in dečkoma je res prihajalo tesno pri srcu, saj prelahke vesti nista imela. Čez nekaj časa vprašal Kara Mustafa, ali imata v resnici resno voljo sprejeti »alam.

»Da, gospod, jaz, prašek tvojih nog, sem pripravljen«, odgovori Grk.

»Jaz tudi«, pravi Janoš manj pogumno.

»Prerok, ki ga je Bog poveljal, razsvetlil je vajinega duha«, odvrne veliki vezir, navzoči Turki pa čestitajo dečkoma. Nato jima ukaže mufti moliti prvo suro koranovo. Ko sta jo z njegovo pomočjo odmolila, pové jima, da se morata dati sedaj obrezati. Zakaj Mohamed je med drugim tudi obrezo sprejel od Judov in jo ukazal Turkom. Dečka sta se upirala, a ni pomagalo nič.

»Nocoj se prične ramazan«, pravi še mufti. »16. dan svetega postnega časa bode veliki praznik hirkai-šerif. Dotlej ozdravita, in ta dan bodeta tako srečna, da bodeta spremila sultana v najsvetejšo dvorano, ki jo ima grad Top-tane.

Nato so pustili odpadnika sama. Sedaj so pridrle Janošu na obraz solze, ki jih je že težko zadrževal vpricho velikega vezirja. Tarnjal in tožil je ter tovarišu očital. »Ti si me zapeljal v to nesrečo«, zdihoval je. »Ljubše bi mi bilo, da bi bil tepen kakor Valter, a ta sramota in bolečina! Valter trpi bolečine vsaj zaradi ljubega Boga, jaz pa za pekli!«

V tem trenutku zagromé topovi naznanjajoč, da se je pričel postni čas. »Ramazan goldi! — Ramazan je prišel!« odmeva s ceste. Ta post obhajajo Turki v spomin,

da je moral prerok Mohamed bežati pred sovražniki v puščavo. Drže ga ves mesec zelo ostro. Ni prepovedana le vsaka jed od solnčnega vshoda do zahoda, temveč Turčin ne sme ves dan niti kapljice vode okusiti in kar je še huje, niti pipe tobaka ne zažgati. Ko sta torej dečka drugi dan prosila sužnja, naj jima prinese vode, ker ju muči mrzlica in žeja, nasmehljaj se jima je, in rekel le besedo: »Ramazan!»

»Oj, Robert, ne bodi tako neusmiljen«, prosi Janoš sužnja, ki je bil hkrati z njim ugrabljen. »Omagam žeje, le jedno kapljo vode!«

»Ne smem; sedaj si Turek, živi tudi kot Turek«, odvrne suženj. Ako se pa hočeš izpreobrniti, pomorem ti lahko. Dva meniha sta prišla, in upamo, da odkupita nas sužnje kristijane vse.«

»Za Boga, ali shiš Jurij? Midva ostaneva tu ter ostaneva svoj živ dan Turčina, za plačilo prideva za svoje izdajstvo pa še v pekel, kjer tudi oni bogatin zaman vpite, da bi mu kdo podal kapljo vode! Oj, Robert, preskrbi mi meniha!«

»K nama ga ne pusté«, ustavi ga Jurij srdito. »In čemu bi hodil? odkupiti naju tako ne more.«

»Bodi vendar pameten, Janoš«, pristavi pozneje, ko je suženj odšel. »Ko prideva z vojno na Ogerko, bodeva jo že upihala.«

Čez nekaj dnj ozdravita mlada odpadnika. Sedaj sta se lahko z drugimi mohamedanci vred bogato odškodovala po noči za post po dnevi. Kakor hitro namreč solnce zaide, naznani topov grom, da je prišel Turčinu čas vživanja. Carigrad se prebudi in oživi v novo življenje. Vse zagori po mestu; barvane svetilke se zablišče kakor venec okrog minaretov in kupol na mošejah ter kažejo v svetlih črkah reke iz korana. Vse ulice so prenapolnjene z ljudmi. Godba zadoni in bogate gostije trpe zjutraj do starih, ko zopet naznani iz topa grom, da se začne post. Potem mohamedanec leže k počitku ter dan in post prespi. Tako je dandanes in prav tako je bilo ob času naše povesti.

S tem nočnim razveseljevanjem sta si dečka glušila vest. Vsi so ju slavili, in sultan sam ju je obdaroval z dragocenim orožjem in oblečiti. Ko je pa prišel praznik kirkai-šerif, povabljena sta bila prejšnja sužnja, da spremita vladarja v svetišče. V stari cesarski palači Top-Kapu na najvišjem kraju serajila so namreč v veličastni dvorani shranjene tako imenovane prerokove svetinje, ki jih sultan ta dan počasti.

Ko sultan ogrne svoja prazniška oblačila, da se poda, obdan od prvih dostojanstvenikov in dvornih uradnikov, v Top-Kapu, spomni se v tem trenutku svojega oprode in vpraša Abdulaha, ali je deček vže ozdravel in pri volji poturčiti se.

»Alah ga je zaradi njegove trme hudo kaznoval«, odvrne pačnik. »Zelo je bolan bojim se, da bo umrl.«

Sultan ni pričakoval tega. »Škoda lepega dečka! Sedaj bi se nanj bolj zanesel kakor na tega Ogra ali Grka, dasi sta se ta dva poturčila. Pa svojeglavnež si je sam kriv svoje nesreče. Vendar naj ga obišče moj osebni zdravnik še danes. Naprej!«

V sijajnem sprevodu so prišli kmalu do svete dvorane, v katero so smeli stopiti le najvišji veljaki in po posebni milosti Grk, sultanov meč nesoč, in Oger s sultanovim koranom. Ko je opravil mufti molitev, vedel je sultana h krasno in umetelno z biseri in slonovo kostjo, zlatom in dragimi kameni okrašenim omaram, v katerih so tudi še danes spravljene mohamedanske »svetinje.« V prvi omari je spravljen hirkai-šerif, t. j. plašč prerokov, po katerem je dobil tudi praznik svoje ime. Prerok ga je baje podaril nekemu arabakemu učenjaku. Še imenitnejša je »zastava prerokova.« Javno se razvije le tedaj, kadar gre sultan sam na vojsko, ali je država v nevarnosti; takrat pa mora iti v boj vsak mohamedan, ki more nositi orožje. Smešnejše so bile druge stvari, ki so jih počastili sultan in spremstvo. Pokazal jim je mufti n. pr. prerokovo brado, katero mu je odvzel njegov bravec vpricho Alija in Abu Bekra; zob prerokov, katerega so mu izbili v bitki pri Bedru; sled, ki se je baje vtisnila, ko je zasedal Mohamed nebeskega konja baroka, da prejezdi na njem sedmero nebes i. t. d.

Vtis, ki so ga napravile te svetinje in muftjeva razlaga na Janoša, bil je vse drugačen, nego je upal mufti. Še nikdar, niti pri tulečih derviših, ni spoznal tako očitno, kako goljufen je islam, kakor ravno v tej sveti dvorani. Sramoval se je v dnu srca svoje lahkomisljenosti, da je zatajil vero, iz strahopetnosti, da sedaj celo časti žalostne ostanke nesrečnega aleparja. In vendar je z drugimi vred uklanjal svojo glavo do tal. A Janoš je vsaj britko čutil svojo sramoto, hinavski tovariš pa je mrzel ostal.

Dovršena je bila naposled vsa slovesnost, in nesrečnega sta šla lahko po svojih potih, dobila sta posebno darilo v znak milosti. Ko sta šla po vrtu, sreča ju hromi Konrad.

»Glej, glej, pritikavec!« zasramovaje kliče Jurij. »Odkod pa ti, prelepa stvar človeka?«

»Oj nekoga prihajam, ki je ravnal plemeniteje, nego vidva — od ubogega Valterja.«

»Kje pa je? Videti ga hočem!« kliče Janoš.

»Sedaj ne gre; dobra meniha sta pri njem. Ako pa mu hočeš reči, da obžaluješ, kar si storil, bodi jutri zjutraj okoli osmih pri tem studencu.«

»Pusti to, Janoš! Pojdi z mano!« odvrne Grk, ter vleče skoro s silo tovariša s seboj.

»In vendar pojdem«, odgovori Janoš. »Konrad, le pričakuj me pri studencu!«

Pastirski list

prevz. knezoškofa ljubljanskega o priliki potresa.

V veliko tolažbo bilo je v silnih stiskah, s katerimi nas je Bog obiskal po šibi potresa, vsem vernikom očetovsko pastirsko pismo, katero so nam poslali prevzvišeni gospod knezoškof ljubljanski, in v katerem so naravnali spokorno procesijo in v imenu ljubljanske škofije obljubili Bogu vsakoletno procesijo z Najsvetejšim veliko nedeljo popoldne in pet večnih sv. maš. — Zato podamo v nastopnem tudi svojim čitateljem cel ta pastirski list.

Jakob,

po usmiljenju božjem in apostolskega
sedeža milosti

knezoškof ljubljanski,

vsem vernikom svoje škoflje pozdrav in blagoslov
od Gospoda in Izveličarja našega Jezusa Kristusa!

Preljubi v Gospodu! Ni je pač stvari, ki bi prepričala človeka tako živo o njegovi ničevosti in popolni odvisnosti od Boga, kot silna nezgoda, ki je v hipu prihrula nad nas in pod katere pretresljivim vtisom stojimo. In pač nikdar se ne pokaže Bog tako popolnega gospodarja nad življenjem in smrtjo, kakor tedaj, kadar ne trepeti pred njim le ubogi človek, ampak kadar se tresejo pred njim celo temelji zemlje.

Toda, preljubi v Gospodu, naj li znabiti obupamo, ko čutimo sedaj bolj kot sploh kedaj, da smo slabi in nezmožni in da nismo nič pred Gospodom? Nikakor ne! Obupati je le tistemu, ki ne pozna Boga in ne veruje vanj; ki ne zaupa v Boga, ampak zida le na človeško moč in vednost. Tak zida namreč le na pesek in se zanaša le na svojo ničevost. Mi pa ne zidamo ná-se, ampak na božjo vsemogočnost in dobroto, na božjo milost in usmiljenost, in zato zaupamo trdno in zaupno, čeprav potrži vsled grozne nesreče, ki nas je zadela. „Váte, o Gospod, zaupam, ne bom osramočen vekomaj.“ (Ps. 30, 2.)

Ali je Bogu, vsemogočnemu, znabiti kaj nemogoče? in ali ne more tisti, ki je le z besedo poklical zemljo in je postala, ki je zapovedal viharjem in morskim valovom in so ubogljivo mirovali pod njegovimi nogami: li ne more ravno tako veleti zemlji in pomiriti njenega bučanja in zibanja? Ali, ne bo li tisti, ki iz ljubezni do nas ni prizanesel svojemu edinorojenemu sinu, ampak ga je zavoljo nas dal v najbitkejšo smrt na križu, dal tudi kaj brez primere manjšega, da s koristnimi darovi iz svoje očetovske roke zopet poravná časno škodo? Gotovo, preljubi moji, tisti, ki je dal iz ljubezni do nas podreti telesni tempelj svojega sina, da bi ga čez tri dni zopet častljivo postavil, pomagal bode tudi nam, da si postavimo in popravimo svoje najlepše in najdražje, da si zopet sezidamo hiše božje v njegovo čast; on nam bo pomagal v vsej naši stiski in revščini. In zato vam kličem pred vsem: Ne obupajmo!

Toda, ljubi moji, samo s tem bi bilo še bore malo, ali celo nič storjenega. Kakor se nič ne

zgodí brez božje volje ali božjega pripuščenja, tako se tudi nič ne zgodí brez božjih najsvetejših namenov. In zato moramo, kakor pri vsakem delu stvarjenja, tako tudi pri tem dogodku vprašati: Kaj pač je hotel gospod Bog s tem potresom?

Potres s svojo grozo in s strašnimi posledicami, ki ga spremljajo, ni le zgolj velikanska naravna prikazen, kakor sodi o njem neka vednost, ki ne pozna Boga, ne vere; ampak je več, kot samo to, kakor nas uči naša sveta vera. Zemeljsko zlo — in potres je znabiti eno najhujših — je v božji roki sredstvo njegove kaznujoče pravice, ali pa modre poskušnje in obiskovanja. Bog hoče s kaznijo poboljšati, in hoče dati s poskušnjo priliko, da se utrdimo v kreposti in si povečamo zasluženje. To hotel je tudi s hudo nesrečo, ki nas je zadela, in naša naloga, da naša sveta dolžnost je, da si jo po božji volji in po božjem namenu obrnemo v svoj prid.

Pred vsem moramo se torej „ponížati pod mogočno roko Boga“ (I. Petr. 5, 6.), ki tudi tedaj, kadar kaznuje in tepe, ne neha biti naš ljubeči oče, in ki, kar tolikokrat zagotavlja, neče smrti grešnika, temveč, da se vrne s svojega pota in živi. (Ezech. 33, 11.) In zaradi tega pogledjmo z vso resnobo in z bistrim očesom nazaj v svoje življenje, in ako spoznamo, da smo krivi, sprejmimo poslano nam šibo v duhu pokore in spokornosti!

V grozi potresa pokazal nam je Bog najsvetejši in najpravičnejši le medlo podobo tiste groze, ki je pripravljena v večnosti za smrtni greh. O, ne izpostavljam se torej nevarnosti, da bi s smrtnim grehom v svojem srcu stopili pred večnega sodnika, uredimo velikoveč takoj svoje notranje in poboljšajmo se.

Ti, dragi moj prijatelj, se znabiti že dolgo časa malo meniš za sv. vero, postal si mrzel in vnemaren njej nasproti in ne poslušáš nič več namestnice sina božjega na zemlji: njegove svete cerkve. Nasprotno navadil si se znabiti, zaničevati besedo božjo, da znabiti govoriš celo smešeč in zasramujoč o sv. rečeh. — Leta in leta znabiti že oskrunjaš nedelje in praznike in ne greš ob teh dneh morebiti nikdar ali sila redko k sv. maši; da, znabiti celo tudi druge od nje odvráčaš, n. pr. s tem, da imaš po nepotrebnem odprto svojo prodajalnico, da hodiš na lov, da prirejaš izlete in veselice brez ozira na zapovedauo posvečevanje nedelj. Ali pa ti je cerkev, tudi če vanjo zahajaš, znabiti vse kaj družega, kakor hiša božja, kakor hiša molitve; ona ti je znabiti kraj, kjer pozabivši na pričujočnost božjo pustiš nebrzdano vladati svojim grešnim strastem. — Znabiti se ne zmeniš za zapovedani post, se samovlastno od njega oproščuješ in morebiti zapeljuješ

tudi druge, da prestopajo to zapoved. — Znabiti te leto za letom nikdar ni videti pri sveti izpovedi in pri mizi Gospodovi. — V svoji lahkoživosti in svojem veseljaštvu ne poznaš znabiti nobenega svetega časa in zlorabljaš celo adventni in postni čas za ples in hrumeče zabave. Da, še gorje, znabiti te celo tako žalostni dogodki, kakor je sedanj, ne nagnejo k sveti resnobi in te ne morejo odvrniti od plesišč in nraavnih nevarnostij, katere napravlja umazana in ob tako tužnih časih dvakrat kaznjiva dobičkarija s prirejanjem plesnih veselje. — Znabiti ne izpolnuješ dolžnostij, katere ti nalaga četrta božja zapoved, ki vелеva, da spoštuješ in ubogaš svoje stariše, ter imaš potrpljenje z njihovimi slabostmi. — Znabiti že dolgo časa živiš v srdi in grešnem sovraštvu s svojim bližnjim in to morebiti celo s svojimi lastnimi stariši. — Znabiti imaš že dolgo časa grešno zvezo ter živiš vkljub vsem opominom, vkljub vsem obljubam v bližnji nevarnosti v greh. — Znabiti nisi nič kaj natančen gledé tega, kar je tvoje in kar ni tvoje in si prisvajaš brez vesti tuje blago ter prekaniš, če le moreš, na razne načine svojega bližnjega. — Znabiti si udan strasti pijančevanja in pregreham, ki so s tem v zvezi, in si naravnost klicaj božjo jezo nad sebe s tem, da si znabiti celo dar, ki ti ga je naklonila krščanska velikodušnost in ljubezen do bližnjega ob tej prežalostni priliki, žrtvoval svoji strasti med tem, ko tvoji domači pomanjkanje trpe itd.

O, dragi moj prijatelj, če te to ali ono zadeva in ti vest bridko očita zaradi tvojega dose-danjega življenja, nikar ne odlašaj, ampak napravi red, napravi takoj red in poboljšaj se. Postani zopet podučljiv učenec Jezusa Kristusa in ubogljiv otrok njegove svete cerkve. S šibo potresa te je Gospod predramil in te kliče k poboljšanju. Poslušaj torej njegov opomin in ne zapiraj svojega srca. „Danes, ko slišite glas Gospodov, nikar ne zakrknite svojih src.“ (Ps. 94, 8.)

Nezgoda, katero je poslal Gospod nad nas, je pa tudi poskušnja in obiskanje; ona je križ. In zato, preljubi v Gospodu, moramo biti tudi veliko-dušni učenci sv. križa.

Križ, na katerem je Kristus umrl, ni bil le altar, na katerem se je daroval kot zadostilni dar za naše grehe, ampak je bil ob enem tudi vir neizmerne milosti in neskončnega zasluženja za cel svet: bil je priprava na večno slavo zanj in za njegove.

Vse to mora biti tudi naš križ nam. Pomagati nam mora zadostiti za naše grehe, pomagati nam mora pa tudi zaslužiti nebesa in se vdeležiti večne slave.

Križ je sploh znamenje, po katerem se razločujejo Gospodovi učenci. Zato pravi nebeški Izveličar: „Kdor hoče za menoj priti, naj zataji sam

sebe, naj vsak dan svoj križ zadene in naj hodi za menoj.“ (Luk. 9, 23.)

Nosimo torej vsi križ, ki nam je naložen, kot pravi učenci Kristusovi; nosimo ga v duhu ponižnosti in pokore, v duhu zatajevanja samega sebe, v duhu potrpežljivosti in vdanosti v voljo božjo. Da, še več. Prizadevajmo si, da posnemamo ono velikodušnost, s katero je Kristus, najsvetejši, sprejel križ iz rok svojega nebeškega Očeta ter ga objel in nosil, in s katerim je Marija, najčistejša devica in žalostna mati, stala pod križem ter dala svoje najdražje in najljubše, svojega božjega sina, le da bi bile rešene naše duše.

Ako tako nosimo svoj težak križ, potem nam bo po milosti božji tudi vir bogatih milostij in zaslug za večnost, in potem uresničila se bode tudi pri nas beseda sv. Duha: „Tistim, kateri Boga ljubijo, vse k dobremu pomaga.“ (Rim. 8, 28.) Potem časna škoda ne bo le poravnana, ampak obilno odškodovana z dušnim dobičkom, ki ga bomo zajemali iz te poskušnje. Časna škoda mine vselej, če prej ne, z našo smrtjo; dušna korist pa ostane pri takem mišljenju vekomaj.

Toda, kaj pravim? Tudi časno škodo odvrčamo najložje s svetim življenjem. Pobožni Job prejel je za potrpežljivost, s katero je prenašal bridke svoje poskušnje, ravno tudi v časnem oziru najobilnejši blagoslov božji; ravno to je skušalo tudi izraelsko ljudstvo vselej, kadar je bilo zadeto od šibe božje, delalo pokoro in se odvrnilo od svojih hudobnih potov. In da v tem oziru izgine vsak dvom, zagotavlja nam Kristus, sama večna resnica: „Iščite najprej božje kraljestvo in njegovo pravico, in vse drugo vam bo privrženo.“ (Mat. 6, 33.)

Iščimo torej, ljubi moji, pred vsem božje kraljestvo in to, kar nas stori pravične pred Bogom. Ker zopet pravi Jezus Kristus, božja resnica: „Kaj pomaga človeku, če tudi ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi? Ali, kaj bo dal človek v zameno za svojo dušo?“ (Mat. 16, 26.) Prizadevajmo si s pravo pokoro in poboljšanjem svojega življenja doseči, da se nas Bog usmili in šibo potresa od nas odvrne; skušajmo svoj križ posvetiti in ga narediti plodonosnega s potrpežljivostjo in vdanostjo, z zatajevanjem in velikodušnim mišljenjem — Bogu v čast in nam v srečo za čas in za večnost!

Toda, preljubi v Gospodu, še nekaj družega hočemo storiti, da izprosimo od Gospoda Boga odvrnitev grozne nesreče. Vem, da ima tudi marsikdo izmed vas kako podobno misel, kakor vam jo hočem v naslednjem razodeti.

Obljubiti hočemo Gospodu za vse čase, da bomo hodili vsako leto veliko nedeljo popoludne v slovesnem sprevedu z Najsvetejšim iz stolnice k eni izmed ljubljanskih cerkvâ, katero bode vselej sproti določilo škofijstvo, da se ob enem zahvalimo, da nas ni zadela še hujša nesreča, zlasti da nas

je Bog obvaroval nagle in neprevidene smrti, in da ga prosimo, naj šibo potresa milostno in za zmiraj odvrne od našega mesta in naše dežele. „K eni izmed ljubljanskih cerkvâ“ pravim zato, da ostane za vsak slučaj popolnoma prosto, da se more s procesijo združeni blagoslov z Najsvetejšim, ko bi treba bilo, podeliti tudi z altarja, postavljenega zunaj cerkve. O mrzlem, neugodnem ali dvomljivem vremenu procesija izostane, zato pa bo po vseh farnih cerkvah ljubljanskega mesta še isti popoludan izpostavljeno sv. Rešnje Telo skozi celo uro v javno češčenje, potem pa je običajna popoldanska služba božja, vendar pa brez pridige, katera ta dan izostane. K sklepu te pobožnosti, pred blagoslovom z Najsvetejšim, molila se bode ena ali druga, ali pa tudi vse tri molitvice za odvritev potresa, kakor se nahajajo v mašnih bukvalah, ali pa namesto njih v isti namen druge primerne molitve (n. pr. trikrat Očenaš, Češčenamarija in Čast bodi Očetu). V slučaju, kadar gré procesija, dá se sv. blagoslov na omenjeni način pri tisti cerkvi, h kateri je šla procesija. Tudi tedaj, ko bi bila procesija kakorkoli in od kogarkoli zabranjena ali zadržana, zadosti se obljubi s tem, da se izpostavi Najsvetejše, kakor je gori omenjeno. V družih tukaj ne previdenih slučajih določi škofijstvo, kedaj in kako naj se izpolni obljuba, bodisi v dotičnem letu, bodisi v bodoče sploh.

To je ena obljuba, s katero si hočemo izprositi od Boga milost in usmiljenje. S to obljubo se ne zaveže posameznik osebno, ampak verniki ljubljanskega mesta s pripadajočimi župnijami skupno po svojih cerkvenih predstojnikih. Tej zavezi zadosté za vse zaobljubljene tisti verniki, ki se udeležé vsakoletne procesije, oziroma tiste pobožnosti, ki je sicer meso nje določena.

Druga obljuba zadeva ustanovitev peterih svetih maš. Ena teh sv. maš opravi naj se vsako leto, če le mogoče, dné 15. aprila, druga v god varstva sv. Jožefa (tretjo nedeljo po veliki noči), in sicer obe v tisti namen, kakor vsakoletna procesija. Tri druge pa se ustanové v čast trem svetnikom, ki se kot posebni zavetniki proti šibi potresa na pomoč kličejo in se ustanové s tem namenom, da nam ti svetniki s svojo priprošnjo pomagajo, ter pri Bogu izprosijo, da v bodoče zanese našemu mestu in naši deželi s strašno šibo potresa.

Trije svetniki, katere imam v mislih, so: sv. Frančišek Borgija, sv. Aleš in sv. Emigdij. — Sv. Frančišek Borgija bil je že kmalu potem, ko so ga blaženim prišteli (leta 1624.), od cerkvenega zbora in od prebivalstva pokrajine Santa Fé de Bogotâ v Južni Ameriki izbran za zavetnika proti potresu, ki se je v tistih krajih pogosto ponavljal; po grozovitem potresu, ki je porušil dné 1. novembra leta 1755. mesto Lizbono, izbralo si ga je tudi portugalsko kraljestvo za svojega patrona, kakor že prej drugi kraji. — Sv. Aleša časti mesto

Inomost kot posebnega pomočnika proti potresu od tistega časa, ko je bilo ravno v dan njegovega godu — 17. julija l. 1670. — obiskano od silnega potresa. — Konečno sv. Emigdij, sloveč po svoji trdni in stanovitni veri in svojih čudežih. Bil je škof v Askoli pri Ankoni in je bil zaradi sv. vere obglavljen. Ta svetnik se časti zlasti po Laškem kot mogočen zavetnik proti nevarnostim potresa, posebno v škofiji Askoli, in čudno, verniki te škofije smeli so se ob potresu zanesti na njegovo varstvo vsikdar, tudi če so bivali v tujini. Pa tudi drugod skušali so zadostno njegovo moč v tej stiski in l. 1787. zaukazal je papež Pij VI. tudi duhovščini rimskega mesta posebne molitve (oficij) v čast temu svetniku, „da bi bilo obvarovano glavno mesto krščanstva šibe potresa.“¹⁾

V čast tem trem svetnikom tedaj se bodo ustanovile nadaljne tri sv. maše, od katerih se bode brala ona v čast sv. Frančišku Borgiji, če mogoče 10. ali 16. oktobra, ona v čast sv. Alešu, če mogoče 17. julija in ona v čast sv. Emigdiju, če mogoče 8. avgusta, ako se pozneje ne določi kak drug dan.

Natančneje uredbo in kar mogoče gotovo zavarovanje te mašne ustanove prepuščam vsakokratni prosti odločbi škofijstva ter opomnim tukaj le še to, da se bodo opravljale te maše za sedaj v stolnici, pozneje pa v neki drugi ljubljanski cerkvi, kar vam hočem precej natančneje pojasniti.

Morebiti ste namreč že slišali, da se namerava v Ljubljani sezidati cerkev v čast sv. Jožefu, zavetniku cele katoliške cerkve in ob enem varuhu naše ljubljene kranjske dežele, mogočnemu pomočniku v vsaki stiski in posebno zvestemu prijatelju ob smrtni uri. Upati je, da bo vendar v nepreodanem času mogoče pričeti z zidanjem te cerkve.

K tej cerkvi tedaj, k cerkvi našega svetega deželnega zavetnika, prenesle se bodo potem, kadar bode izročena javni službi božji, omenjene ustanovljene maše, gotovo v veliko tolažbo nam vsem, ako pomislimo, da se bodo po najčistejših rokah rednika Jezusovega, po rokah deviškega ženina najsvetejše božje Matere izročale naše prošnje in prošnje naših zavetnikov božjemu Izveličarju.

Ustanova večnih maš je torej naša druga obljuba. Da se ta ustanova zagotovi, sprejemal bodem hvaležno darove iz vaših rok, vendar pa s pogojem, da smem morebitne preostanke porabiti za drug blag namen, katerega vam hočem precej naznaniti.

Imam namreč še eno željo, ki pa ne spada k obljubi. Mislim, da bi bilo prav, ko bi v cerkvi sv. Jožefa, ki se ima na novo zidati, imenovanim trem svetim zavetnikom tudi še na kak drug način pokazali svoje češčenje, in sicer ali s tem, da se postavi poseben altar njim v čast, ali pa s tem,

¹⁾ Conf. o teh svetnikih: Bollandisti, 2. zv., avgust, str. 16 do 36; 5. zv., oktober, str. 235. — Linzer Quartal-Schrift, 1804, IV. zv., str. 843 in 844.

da se postavijo njihove podobe na kakem drugem altarju te cerkve; na tem altarju brale bi se potem tudi svete maše, njim na čast zaobljubljene. To, kakor pravim, je pa le želja, katere izpolnitev moramo prepustiti prihodnosti. Sedaj omenim le toliko, da bi se kaki morebitni preostanki v ta namen zbranih darov porabili za druge namene cerkve sv. Jožefa, ki se ima zidati.

Znano vam je tedaj, kaj hočemo Gospodu obljubiti. Naša obljuba je sicer storjena v Ljubljani in se bode izpolnjevala v Ljubljani; vendar pa ne velja samo za ljubljansko mesto, ampak za celo ljubljansko škofijo, sploh za celo kranjsko deželo, naj bi ji bil Bog milostljiv in usmiljen. Ako bi se pa hotele znabiti tudi posamezne župnije zavezati s posebno obljubo in imeti tudi same procesijo, ali izpostavljenje Najsvetejšega véliko nedeljo popoldne, dano jim je na prosto, vendar pa morajo poprej enkrat za vselej poprositi dovoljenja škofijstva, da bo njih obljuba pravomočna.

Za letošnje leto pa bode mesto zaobljubljene procesije s presvetim Rešnjim Telesom v ljubljanskem mestu še jedna skupna pokorilna in prisilna procesija, in sicer v nedeljo, dne 12. t. m., popoldne ob 3. uri iz stolnice k kapelici Matere božje blizo farne cerkve sv. Petra. Med procesijo pela bode duhovščina litanije vseh svetnikov, ljudstvo pa bode molilo rožni venec. Pri kapelici pa se bode molil pred izpostavljenim Najsvetejšim (ki se bode nekoliko prej preneslo tjakaj iz farne cerkve svetega Petra) najprej žalostni del rožnega venca, potem se bodo pele lavretanske litanije, na to se bode molil glasno popolni kes, za tem storila se bode obljuba in konečno, ko se še odmolijo molitve za odvrnitev šibe potresa, podelil se bode blagoslov z Najsvetejšim. Od ondot spremimo presv. Rešnje Telo nazaj k cerkvi sv. Petra, prejmemo pred cerkvijo še jedenkrat blagoslov z njim, na kar se procesija vrne po istem potu in v istem redu, kakor je prišla. Ni mi pač treba k tej procesiji še posebej vabiti, pač pa bi še nekaj priporočil; priporočil pravim, ne za ukazal, bi — da bi se v soboto, to je dan pred procesijo postili.

Pač pa bi vas ob tej priliki opomnil, da se prav mnogoštevilno vdeležujete procesij prošnje dni, katere se žalibog premalo cenijo. Kakor znano, bili so tudi potresi, požari in strašni narurni prikazki v drugi polovici petega stoletja povod, da je sveti Mamert, škof mesta Vienne na južnem Francoskem, vpeljal prošnje obhode. Ta začetek prošnjih procesij in nesreča, ki nas je zadela, je pač dovolj resen opomin za nas vse, da se marljivo vdeležujemo procesij križevega tedna.

Sedaj mi preostaje le še ena prisrčna prošnja, pred katero se mora v trenutku umakniti vse drugo, tudi moja zgoraj izražena želja. Znano vam je, da so v Ljubljani in na mnogih krajih zunaj Ljubljane hiše božje strašno poškodovane. Nekatere izmed njih morale se bodo znabiti do tal podreti, druge pa deloma podreti in zopet sezidati. Od kod pa vzeti denar za to, ko na mnogih krajih ljudje celo ne bodo mogli zopet sezidati ali popraviti svojih lastnih hiš in gospodarskih poslopj?

V tej bridki stiski obračam se na one svoje drage vernike, katere je Bog v svoji milosti obvaroval strašne nesreče. Oh, usmilite se svojih trpečih sobratov, ki znabiti še dolgo časa ne bodo tako srečni, da bi se mogli zbirati v svojih lastnih cerkvah, ampak morajo pod milim nebom obhajati službo božjo.

Zatrdno upam, da moja prošnja ne bo zastoj. Ljubezen do Boga, vsled katere ste že doslej marsikateri grič in hrib ozaljšali s cerkvicami tako, da enacega v tej meri in raznovrstnosti znabiti ni videti v nobeni drugi deželi naše širne Avstrije; ljubezen do Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu presvetega Rešnjega Telesa, kateremu skušate vedno in povsod pripraviti kolikor mogoče dostojno stanovanje v svojih cerkvah; ljubezen do bližnjega, do vaših sobratov po veri in jeziku; in naposled hvaležnost, da ste bili obvarovani tako strašne nezgode: vse to naj vas vspodbuja, da pomagate, kolikor morete. Pomislite, da sprejme Gospod to, kar iz ljubezni do bližnjega storite, tako, kakor da bi bili njemu samemu storili. Ker tako govori on sam: „Resnično, vam povem, kar ste storili kateremu teh mojih najmanjših bratov, to ste meni storili.“ (Mat. 25, 40.) — Koliko več bo sprejel vaša dela tako, ako pomagate svojemu bližnjemu, da postavi svojemu Gospodu in Bogu samemu dostojno bivališče, da sezida in popravi porušeno cerkev!

K sklepu vas še enkrat opominjam: Nosimo svoj križ srčno in zaupno, nosimo ga pa tudi v duhu pokore. Nosimo ga kot pravi učenci Križanega, in zato vdani v božjo sveto voljo in z velikodušnostjo. Svojo obljubo pa spremljajmo vedno z zares krščanskim življenjem. Ker Bogu prijeten dar je „prežaljen duh“; in „potrtega in ponižnega srea ne bodeš zaničeval o Gospod!“ kakor tako pretresljivo pravi psalmist. (Ps. 50, 19.)

Blagoslov vsemogočnega Boga, Očeta, Sina in sv. Duha pridi nad vas in ostani vsikdar pri vas. Amen.

Ljubljana, v god varstva sv. Jožefa, dne 5. maja 1895.

† JAKOB, knezoškof.

Razne novice.

† Župnik Janez Mesar.

Dne 3. t. m. je v Šmartnem pri Kranju umrl ondotni župnik in deželni poslanec č. g. Jan. Mesar. Ta žalostna novica nam ni došla nepričakovano, ker poprej tako krepak in zdrav, moral se je župnik Mesar že nekaj let boriti z nevarno boleznijo, katera ga je sedaj prezigodaj ločila od nas. S pokojnim Mesarjem smo položili v grob jednega najbolj zasluženih slovenskih veljakov, kateri je bil neumorno delaven na duhovskem in gospodarskem polju. Za Bohinj si je pridobil neminljivih zaslug. Po smrti Poklukarjevi je bil izvoljen za deželnega poslanca radovljiškega okraja na Gorenjskem. Žal, da vsled bolehnosti ni mogel javno v deželnem zboru toliko delovati, kolikor bi bil rad. Vendar je pa do zadnjega mnogo pisal na razne strani, vzlasti trudeč se za gospodarske koristi svojega volilnega okraja. — Pogreb preblagega pokojnika je bil 6. t. m. Nad 30 duhovnikov iz kranjske in radovljiške dekanije, mnogo nekdanjih duhovnih pomočnikov pokojnikovih, zbralo se je pod vodstvom vel. č. g. Ant. Mežnarca, da so skazali zadnjo čast svojemu sobratu. Kot zastopnika deželnega odbora sta bila navzoča deželni glavar Oton Detela in njegov namestnik dr. Fran Papež. Deželni odbor in c. kr. kmetijska družba kranjska sta položila krasna venca na rakev. — Bohinjci so prišli v velikem številu k pogrebu ter so s tem pokazali, da znajo biti hvaležni možu, ki je zanje toliko storil, kakor pred njim nihče drugi. Prepričani smo, da pokojni v Šmartnem zlasti pa v Bohinju ostane v najboljšem spominu, da se ga bodo hvaležno še dolgo spominjali v molitvah. N. v. m. p. — Daljši dopis o njegovem delovanju priobčili bomo v prihodnji številki.

(Letni občni zbor katol. slov. društva za radeljski okraj) se bode vršil dne 4. junija, to je, v torek po Binkoštih ob dveh popoldne pri Hirschmanu v Radovljici. Natančni vspered bo prinesel »Slovenec.« K obilni vdeležbi vabi odbor kat. slov. društva v Radovljici. Janez Vurnik predsednik, Janez Azman tajnik.

(Sv. birma e Binkoštih.) Ker se veliko povprašuje, ali bo letos v Ljubljani sv. birma, naznanja prečast. knezoškofijstvo, da se bo kakor navadno v Binkoštih delil ta sv. zakrament. Gg. mestni kateheti se prosijo, naj kolikor jim mogoče otroke pripravljajo. Ker je pa reden poduk v šoli nemogoč, naj starši pomagajo z domačim podukom. — Tudi č. gg. župniki po ljubljanski okolici naj se blagovolijo ravnati po tem naznanilu.

(Vrhunec sovraštva.) Iz Maribora: Slovenski del dvojezičnega poziva, katerega je izdal stajerski deželni glavar za poškodovance na Kranjskem, je v Mariboru razdrapan! Videčemu to oskrumbo, se mi je zdelo, da mi je raztrgano srce. To je vendar že vrhunec sovraštva! To je nečuvno, barbarsko postopanje! Tako se ne damo

teptati! Saj smo mi ravno tako slobodni državljani kakor Nemci! —

(Nesreča na Francoskem.) Kmalo po potresu v naših krajih dogodila se je na Francoskem velika nesreča, pri kateri je izgubilo nad 120 ljudij življenje. V Bureju pri Epinalu je voda pretrgala jez nekega ribnika, v katerem je bilo 7 milijonov hektolitrov vode. V trenutku se je povodenj razlila po okolici. Dve vasi s prebivalci vred ste popolnoma uničeni, več sosednih občin pa je hudo poškodovanih. Večino hiš je odneslo tako, da se niti ne ve, kje so stale. Nesreča trajala je samo četrte ure. — Pravijo, da je nesrečo povzročil hud mraz, kateri je poškodoval jez na mnogih krajih, česar pa nikdo opazil ni!

(Napad na sodnika.) Iz Krakova se 3. t. m. poroča: Mesarski pomočnik Aleksander Leidel je prišel danes v sodnijo ter prosil sodnika Dom-Crorieski-ga, naj mu odpusti kazen na sedemdnevni zapor, katerega je zaslužil zaradi nekega prestopka. Ko mu pa sodnik reče, da tega storiti ne sme, potegne Leidel iz žepa samokres ter trikrat ustrelil na sodnika in njegove prisednike. Prvi strel je sodnika težko ranil, druga dva sta pa zgrešila namerjeno smer. Zločinca, ki je slabega značaja in je bil že zaradi krive prisege kaznovan, so spravili v zapor. —

(Ponižno vprašanje do cirkniskega županstva.) Iz Cirknice se nam poroča: Podpisana uljudno vprašata županstvo, s kakšno pravico je razglasilo, da se bo občinska volitev za občino Dolenja vas, Jezero in Zelše proti dose-danji navadi vršila v Cirknici namesto doma v Dolenji vasi. Kaj je pač ložje ali priti občinskemu tajniku v Dolenjo vas, ali dolenskim volilcem de'ati nepotrebno pot v Cirknico. Če druge davkarske občine doma volijo, zakaj bi pa mi ne smeli? Pojdite raketom zvižgat, liberalni veliki, ki pravite, da ste prijatelji prostosti, a nam se te malenkosti ne privoščite. Ali se bojite, da nebi ljudje več trobili v vaš liberalni rog? Sicer pa to še ni zadnja beseda. Da se vidimo pri volitvah! — Janez Žnidarski podžupan, Janez Petrovič odbornik.

(Kralj Milan med dolžniki.) Nekdanji srbski kralj Milan si je nakopal toliko dolgov, da že ne ve, koliko in komu je dolžan. Zato pa dolgovi ne delajo njemu, temveč njegovim upnikom sive lase. Večina upnikov je že prečtala svoje račune, le nekateri se nadlegujejo kralja. Toda zastoj! Ako ga tožijo ne dobé nič, prostovoljno pa Milan ne plača. Nekateri so mu že hoteli brtlago zarubiti, toda Milan sa je razjezil češ: »Ako mi robe ne pustite — bom očitno objavil, da vam nisem nič dolžan.« Njegovi upniki naj bodo tedaj s tem zadovoljni, da imajo tako imenitnega dolžnika. — In vendar bi se tudi Milan vsaj za nekaj časa rad znebil dolgov. Pred kratkim se je podal v Belgrad in prav ponižno prosil skupščino, naj mu dovoli 5 milijonov denarjev, da poplača dolge, zraven tega naj mu pa vsaj 800.000 denarov rente dajo vsako leto. Poslanci pa so zavihali brke in djali: »5 milijonov ne dobiš, letne rente imaš pa tudi 360.000 denarov dovolj.« In tako ostane Milan še zmiraj dolžnik, vendar pa upa, da ga bode sin rešil, kadar bo sila največja.

Pozor! Svarilo!

Varujte se,

da ne bote opeharjeni pri nakupu sladne kave. Dobičastejši ljudje se vedno ponarejajo Kathreinerjevo kavo, zato ne jemljite drugih ko bele izvirne zavoje z napisom

„Kathreiner“.

Kathreiner-Kneippova sladna kava je edina zdrava in okusna primes k bobovi kavi, naravni pridelek v celih zrnih; vsaka škodljiva primes je izključena.

6-1 112

Tržne cene v Ljubljani

dné 27. aprila.

	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenica m. st.	7	3	Špeh povejen, kgr.	64
Raj.	6	20	Sarovo maslo.	80
Jetmen.	6	30	Jajec, jedno.	2
Oves.	7	—	Mleko, liter.	10
Ajda.	6	80	Goveje maslo, kgr.	64
Proso.	7	50	Telesce.	64
Koruz.	7	80	Svinjsko.	70
Krompir.	2	80	Kokranovo.	40
Loba, tkl.	12	—	Pikanez.	50
Grah.	11	—	Goleb.	28
Fajol.	10	—	Sens, 100 kgr.	178
Mal.	—	90	Slama.	178
Mas.	—	68	Drva trda, 4 kub. mtr.	8
Špeh svat.	—	56	„ mehka.	6

Loterijske srečke.

Dunaj, 4. maja:	27.	43.	75.	50.	58.
Građec, 4. maja:	72.	4.	69.	9.	34.
Line, 11. maja:	40.	23.	25.	56.	84.
Trst, 11. maja:	10.	3.	24.	19.	34.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dné 6. junija 1895 zvečer.

Trtne škropilnice

jako trpejne ter na dva načina narejene, stane ena iz medenine (mesinga) v obliki škarij 6 gl., druga tudi iz medenine ter v obliki krogle stane 5 gl.

Izdelujem pa tudi druge različne priprave n. pr.

kletarske kadilnice, filtre za vino čistiti itd. itd.

K obilni naročbi se najuljudneje priporoča

Anton Kajtna,

4-1 246 klepar v Radečah pri Zid. Mostu.

Škropilnice se pa tudi dobijo pri

Avgustu Kajtna-tu v Litiji.

Koverta s firmo in vizitnice

priporoča po nizki ceni

KATOLIŠKA TISKARNA v Ljubljani.

243 Zadnja cena. 9-1

R. Miklauc

v Ljubljani, Špitalske ulice 5

preporočam svojo zalogo gvanetnega blaga. Imenujem posebno štof in cajg za moške obleke, kakor tudi lepo volnato blago in lepi kamrik za ženska oblačila. Tudi imam najnovejše židane in volnate rute in posebno mešno belo in rujava kotonino iz prve tovarne, kakor sploh vse v to 307 vrsto spadajoče blago. 10-1

Zadnja cena.

Vsi stroji za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo!

IG. HELLER, Dunaj,

22 Praterstrasse 49.

225 3

Posestvo (žaga s kmetijo)

na dobri vodi, vedno polno dela, pa tudi za kupčijo z lesom ugodno ležeča, ker blizu železnice, v najboljšem stanju — z veliko njivo, hri in gospodarskim poslopjem je na prodaj. 2-1 245

Več povi **A. Kališ**, posredovalec za kupčijo s posesti v Ljubljani, A. Reširnov trg.

Najboljša, izredno okusna je

župnika Kneipp-a sladna kava

OCHRANNA-ZNÁMKA.

v rdečih štirioglatih zavitkih s sliko župnika Kneippa.

Oelzova kava

v rdečih okroglih zavitkih. 24-10

Vsaka posebej porabljena ali pomešana nameščata popolnem navadno zrnato kavo. Dobivata se v vsaki boljši prodajalnici.

Kjer ni zaloga, pošlje je izdelovatelj (Oelz v Bregencu) po pošti v zavojih po

4 1/2 kilograma za gl 2 10.

639 24-23

CENIK vin vipavske in istrske vinarske zadruge.

V skladišču v Šiški št. 9 nad 56 litrov: V pivnici (na drobno) na Bregu št. 1:

223 (24-5)		hektoliter	liter	
Vipavsko belo I.	po gl.	24— do 25—	Vipavsko belo, staro . . .	—36
II.	"	28— " 23 50	" novo . . .	—36 do —40
Vipavski Rulandec, desert	"	37—	Vipavski Rulandec . . .	—52
" Rizling . . .	"	39—	" Rizling . . .	—48
" Sipa . . .	"	37—	" Sipa . . .	—52
" Burgundec . . .	"	—	" Burgundec . . .	—
Istrski teran, stari . . .	"	16—	" Vrhpoljec butelj. . .	—70
" novi . . .	"	18—	Istrski teran, stari . . .	—32
Istrsko belo . . .	"	19—	" novi . . .	—32
Istrski Refoškot . . .	"	35—	Istrsko belo . . .	—32
" Refoško 100 but. . .	"	90—	Istrski Refoškot . . .	—50
			" Refoško buteljka . . .	120

Zadrugi razpošiljati vzorce in vina direktno.

Povesti VII. zvezek:

Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad 20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški Bukvarni in Tiskarni v Ljublani. — Tudi III. in IV. zvezek sta še v zalogi.

Posestvo na prodaj

v Češnjevku pri Kranju 236 2

obstoječe iz hiše št. 26 v Češnjevku, 9 njiy, 4 travnikov in 7 gozdov. Proda se skupno ali na drobno. Natančna pojasnila daje pooblaščenec Rudolf Kokalj v Kranju.

Kovačnica

s stanovanjem na jako pripravnem kraju v št. Jurju pri Kranju odda se takoj pod ugodnimi pogoji v najem kovaču, kateri ima svoje kovaško orodje.

Natančneje se izve pri **ANTONU SKOKU** v Kostanjevici na Dolenjskem. 217 2-1

Delavnica kleparskih, ključarskih,

ANTON BELEC

Št. Vid nad Ljubljano

izdeluje ter ima v zalogi

cerkvene svetilnice ali stalnice

220 6 dve po 194 5-3

iz kositarja 12, 15, 18, 20 gl., iz medenine 22, 24, 28, 32 gl., iz topkaka 40, 50 gl.,

obhajilne svetilnice

iz kositarja po 2 gl., iz medenine po 5, 8, 10 gl.

pušice z zvončki

za pobiranje miloščine, iz kositarja po 1.50 gl. iz medenine 5 gl.

štedilna železna ognjišča

vsa železna in tudi razna za valdati.

!!Pokrivanje zvonikov!!

Barvanje zvonikov

napeljevanje strešnih žlebov in strelovodov.

Razne železne ograje, vrata, omrežja za pokopališča itd.

Herbabny-jev podfosfornasto-kislil

apneno-železni sirup

Ta že 25 let s največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolje priznani in priporočani prsi sirup rastaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljane in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, rastopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. Cena steklenici Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gl. 25 kr., po pošti 20 kr več za ravnanje. (Polovičnih steklenic ni.) 196 20-11

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imi, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 22 let obstoječega podfosfornasto kisllega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj

te sored vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Paziti naj se tudi na to, da je kraven stoječa oblastveno protokolirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z drugimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 627 20-20

Osrednja razpošiljalnica za provinco je: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gg.: lekarničarji: V Ljubljani J. Svoboda, G. Piccoli, Ubald pl. Trnkócsy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmid, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodám, A. Schindler, A. Mizsam, lekarničar. F. Prodám, M. Mizsam, drog.; v Brezah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kometter, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladovics; v Št. Vidu: A. Reichel; na Trbižu: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina, B. Bisioletto, J. Seravallo, E. v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. E. Kumpf; v Ormožju: J. Blažek; v Velikovu: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Huth.

Zahvala

slavni c. kr. priv. zavarovalni družbi
„Avstrijski Phönix“ na Dunaju
okziroma njenemu generalnemu zastopu v Ljubljani.

Podpisani pogorelci iz Toplice na Dolenjskem, ki so pri imenovani slavni družbi zavarovani proti škodi po požaru, izrekajo »Avstrijskemu Phönixu« najprisrčnejšo zahvalo za hitro cenitev škode in za točno izplačilo po generalnem zastopu v Ljubljani. Izplačale so se cele zavarovalne stote, ne da bi se bil niti krajcar odtegnil.

To zavarovalno družbo priporočamo javno vsem najgorkeje, ker je v resnici zaupanja vredno v vsakem oziru.

Toplice, dné 28. aprila 1895.

Potrdil: 245 1-1

L. S. Občina Toplice.

Jože Šušteršič, župan.

Fračiška Derganc m. p. Janez Fabjan m. p. Franc Gimpel m. p. Urša Oblak m. p.
Andrej Peršim m. p. Marija Peršim m. p. Jože Šušteršič m. p. Franc Straus m. p.

Za podarjeno svoto 30 gid. gasilnemu društvu za popravo orodja se zahvaljuje.

Slov. gasilno društvo v Toplicah, (Dolenjsko).

Jože Zupanc m. p., načelnik.

5 Alojzij Vodnik, 228

kamenarski mojster Ljubljana

Koledvorske ulice 32 in 34

priporoča največjo zalogo na
Kranjskem: Grobne spome-
nike od gid. 10 naprej, stro-
jarske ploče od gid. 20 na-
prej, ploče za pohištvo iz raz-
nih mramorjev, mramor mo-
zaik za tla po cerkvah, va-
zah in lepe šmirgelciment-
ploče od gid. 2 m² naprej.

Najnižje cene

Največji izbor

Preobleke. Popravila

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Fr. Petrič

v Ljubljani

Špitalske ulice.

priporoča veliko svojo zalogo vsakovrstnega

blaga za moške in ženske obleke

vlasti domačega in brnskega sukna, razno voleno blago za ženska oblačila, rumburiko platno, cešir, tkanino, vsakovrstno hlačevo, vse podlago in potrebščine za krojače, dalje svilnate, piketaste, platnene in bombažaste glavne in žepne rute.

Izorno, trpečno črne sukno za duhovniške obleke, talarje, haveloke itd.

Ostanki najraznovrstnejšega blaga so v veliki izbiri po zelo znižani ceni na razpolago.

3

Kot zdravilno in božovo kavo se priporoča
ga utrujenih ženakar, otrokom in bolnikom | Najokusnejša, edino zdravna in od smis-
najokusnejša prijava k božovi kavi je!

KATHREINER-

KNEIPPOVA SLADNA KAVA.

CASTNI DIPLOM
1891-1894
8 ZLATIH KOLAJN

Najčistejši prirodni plod
v obeh zrnih,
ki se ne daje ponarejati.

Se dobi povsod: $\frac{1}{2}$ Kile za 25 kr.

Prost: nabavljate in jemljate
to kavo svojo v imenu
»Kathreiner«.